

ISANG PAGSASALIN AT PAGSUSURI SA MGA PILING MAIKLING KUWENTO

Dr. Jeanette Mendoza-Baquing
Tarlac State University, College of Education

Article DOI: <https://doi.org/10.36713/epra13465>
 DOI No: 10.36713/epra13465

ABSTRAK

Ang pananaliksik na ito ay tungkol sa pagsasalin at pagsusuri sa labinlimang (15) maikling kuwentong hinango sa Philippine Literature. Sa kabuuan ay nilayong tugunan ng pag-aaral na ito ang mga sumusunod: Ang kahusayan ng pagkakasalin ng mga maikling kwento batay sa tuntuning panretorika, kawastuhang panggramatika, gamit ng matatalinhagang pananalita, kalinawan ng salita at katangiang pampanitikan. Ang kaangkupan naman ng pagkakasalin ay ibinatay sa tema, damdamin, kayarian at kaisipan. Pagkatapos maisalin ay sinuri rin ng mananaliksik ang mga maikling kuwento upang makita ang teoryang higit na nangibabaw sa bawat akda.

Komunikatibong salin batay sa dayagram ni Newmark ang paraang ginamit at ang naging patnubay ay ang mga hakbang sa pagsasalin na iminungkahi ni Santiago (1991). Ang ginamit na metodo sa pag-aaral ay palarawang pagsusuri (descriptive-analytic). Sa pamamagitan ng talatanungang ibinatay sa ginamit nina Cabra, Sustento at Cabiling, limang tagataya ang tumiyak ng kahusayan at kaangkupan ng salin na isinagawa ng mananaliksik.

Batay sa kinalabasan ng pagtataya, ipinahayag ng mga tagahatol na Napakahusay ng ginawang pagsasalin sa pangkabuuang katamtamang tuos na 4.52 at Napakaangkop din ng pagsasalin na mga maikling kwento na may pangkabuuang katampatang tuos na 4.62. Sa pangkabuuang pinagsamang tuos na 4.58 naipakita na taglay ng mga maikling kwento na Napakahusay/Napakaangkop ng pagkakasalin ng mga ito. Sa pagsusuring ginawa, ay nangibabaw ang teoryang humanismo, romantismo, feminismo at siko-analitiko ng mga maikling kuwento. Sa pamamagitan din ng teoryang istrukturalismo ay naipakita ang kaangkupan ng wikang ginamit sa pagsasalin.

Sa kabuuan, mahalaga ang pag-aaral na ito upang madagdagan ang kakulangan ng mga babasahing nauugnay sa pagsasalin at pagsusuri ng mga akdang pampanitikan. Maaari rin itong mapagbatayan ng mga mag-aaral sa kanilang mga suring-basa upang higit na malinang sa kanila ang mataas na kakayahan sa pang-unawa ng kontekstwal na kahulugan ng mga babasahin.

MGA SUSING SALITA: *pagsasalin, pagsusuri, komunikatibong salin, kahusayan, kaangkupan, teoryang pampanitikan*

PANIMULA

Ang panitikan ay ang kapatid na babae ng kasaysayan, at ang kasaysayan ay naitatala sa pamamagitan ng mga akdang pampanitikan upang maging lagusan, imbakan at taguan ng anumang mahahalagang pangyayari ng isang bansa. Sa madaling sabi, kailanma'y hindi mahihiwalay ang wika at panitikan sapagkat ang una ang nagsisilbing daluyan upang maipakita ang yamang mayroon ang isang panitikan.

Bilang mga bansang nasa iisang angkan ng mga pamilya ng wika sa buong kapuluan marapat lamang na maging bukas ang ating isip na makilala rin ang kultura, paniniwala, sistema ng pamumuhay, gawi at maging ang kaasalan ng ating mga karatig-bayan na ipinakikita sa likod ng kanilang mga panitikan tulad ng maikling kuwento. Kaya naman malaki ang ginagampanan ng pagsasaling-wika upang manatiling buhay ang anumang akdang pampanitikan na nasusulat sa kahit na anong wika. Hindi lamang ang panitikan ang maaaring payabugin ng pagsasalin bagkus ay mas napapaunlad pa nito ang paggamit ng wika na higit na nauunawaan ng mga tao sa iba't ibang panig ng

mundo. Sa Pilipinas ay kinalugdan nang labis ang pagsasalin ng mga panitikan mula sa Ingles bilang linggwa franka ng kapuluan tungo sa wikang Filipino o kaya naman ay simula Filipino tungo sa Ingles.

Kasintanda ng limbag na panitikan ng Pilipinas ang pagsasalin. Ang unang aklat, ang *Doctrina Christiana* (1593) ay salin ng mga pangunahing dasal at tuntunin ng simbahang Katoliko na kailangan sa pagpapalaganap ng Kristiyanismo sa bagong sakop na kapuluan. Ang layunin ng mga misyonerong Kastila sa paglilimbag ng naturang libro ay hindi nalalayo sa sinasabi ni Theodore H. Savory sa unibersal na gawain ng pagsasalin. "Sa lahat ng panahon at sa lahat ng dako, isinagawa ang mga salin alang-alang sa mga dalisay na layuning utilitaryo at walang ibang nasa ang tagasalin maliban sa pag-aalis ng hadlang na naghihiwalay, dahil sa pagkakaiba ng mga wika sa manunulat at sa mambabasa" (Almario, 1996).

Malaki ang naging tungkulin ng pagsasalin sa paglilipat at palitan ng kultura't kaalaman sa buong mundo. Kung ang pagkaimbento ng papel ay napakahalaga sa lansakan at

matagalang pag-imbak ng matatayog na karunungan at dakilang panitikan, ang pagsasalin naman ang naging mabisang kasangkapan sa pagkakalat at pagtanggap ng mga naturang pamana ng sibilisasyon sa iba't ibang lugar sa buong mundo. Pasalita man o pasulat, laging kailangan ang pagsasalin sa anumang pananakop at pagpapairal ng kapangyarihang pampolitika sa ibang nasyon gayundin sa ugnayang pangkomersiyong ng dalawa o higit pang bansa.

Sa kabila ng mga tagumpay bilang tagasalin, nawika ni Gregory Rabassa, “hindi kailanman mapapantayan ng salin ang orihinal.” Hindi sinasadya, naungkat niya ang matandang kawikaang Italyano: *traduttore traditore*. Ang pagsasalin ay isang pagtataksil, na tinumbasan ni Almario (1989) ang paglalaro sa salitang “tagasalin, salarin.” Ang nabanggit na kawikaang Italyano ay maaaring bunga ng isang nakaraang panahon. Ngunit sa kasalukuyang panahon ng komunikasyong pandaigdig, napakahalaga ng pagsasalin para sa mabilisan at wastong pagpapaabot ng isang mensahe tungo sa iba't ibang dako ng mundo. Sa halip na pagtataksil sinasabi nga ng ilan ngayon na ang pagsasalin ay isang pagliligtas. Dahil sa salin ay nagkakaroon ng higit na mahabang buhay ang orihinal sa kaso ng luma't nakalimutan nang dokumento o dili kaya'y nakarating sa higit na malaking lipunan ng mambabasa, sa kaso ng mula sa isang wikang may limitadong tagapagsalita (Almario, 1996).

Sa pagsasalin ng mga akdang pampanitikan, isang daigdig na napakalawak ang mabubuksan sa higit na nakararaming tao lalong-lalo na sa mga mag-aaral na nagiging daluyan ng pagkatuto sa paglilipat ng kaalaman. Bagama't ideyal ang magsalin mula sa wikang ginamit mismo ng awtor ay hindi mapasusubaliang magbibigay ng malaking gampanin ang pagsasaling-wika sa larangan ng pasulat at pagpapanatili ng ugnayang pansosyo-ekonomiko at pang-akademiko. Ito rin ay makatutugon sa pagpapaunlad ng mga kagamitang pampagkatuto na walang balakid na mangyayari sa pagitan ng wika at ng impormasyong ipinapabatid.

Sang-ayon sa Seksyon 6, Artikulo XIV ng saligang-batas:

Ang wikang pambansa ng Pilipinas ay Filipino. Samantalang nalilining, ito ay dapat payabungin at pagyamanin pa salig sa umiiral na mga wikang Filipino at iba pang mga wika.

Ipinahihiwatig sa gawaing “payabungin at pagyamanin pa” ang wikang Filipino ang tungkuling patnubayan ang nagaganap at magaganap pang malawakang pagsasalin. Kailangang maisalin sa wikang pambansa ang mga dokumentong pangkasaysayang nakasulat sa mga umiiral na wika. Kailangan ding maisalin sa Filipino ang mga literatura ng bawat rehiyon ng bansa at ng buong mundo. Higit sa lahat, kailangang maisalin sa Filipino ang mga literaturang bunga ng mga katutubong wika sa buong bansa.

Ang kultura at panitikan ay nagbabago dahil sa iba't ibang salik. Bago tuluyang magbago at mawala, mas makabubuti kung ito'y matipon sa isang anyong pangmatagalan. Ang isinagawang pagsasalin at pagsusuri ng mananaliksik ay maaaring taga-ingat ng isang kayamanang pangkasaysayan at ng kagalingan sa nakaraan para sa darating na salinlahi upang mapahalagahan ang kanilang pinag-ugatan.

Upang maisakatuparan ang ganitong pagpapahalaga ay higit na kailangan ang kalipunan ng mga babasahing magiging batayan sa pagkatuto at pag-unawa ng mga mag-aaral na silang daluyan ng mga usaping pangwika at pampanitikan. Layunin ng pag-aaral na mapunan o dili kaya'y maragdagan ang kakulangan sa mga babasahin at akdang pampanitikan. Magagamit ng mga guro sa panitikan at ng mga mag-aaral ang mga saling ito bilang mga pantulong na babasahin sa mga kaugnay na asignatura: Panitikang Panrehiyon, Panunuring Pampanitikan, Pagtuturo at Pagtataya ng Panitikan at iba pang kaugnay na aralin sa panitikan.

Ang paunang pagsusuri sa mga piling maikling kwento ay maaari ring maging gabay ng mga mag-aaral sa mga isasagawang suring-basa ng anumang akdang pampanitikan. Ang kalipunang ito ay magiging mabisang kagamitan sa mas malalim na pagtalakay ng mga katha. Mag-uudyok din ito sa mga mag-aaral na lalong pataasin ang kanilang kritikal na kakayahan sa pagdukul ng kaalaman, diwa at kaisipang nakapaloob sa mga akdang pampanitikan.

Kaya, ang mananaliksik ay naglayong magsalin ng mga maikling kwento ng mga manunulat na Pilipino sa Ingles mula sa Philippine Literature upang mapunan ang kakulangan ng mga lunsarang tekstong mapagbabatayan ng mga mag-aaral na kumukuha ng kursong pampanitikan lalo na ng mga mag-aaral na nagpapakadalubhasa sa Filipino sa antas tersyarya.

Isang ambag rin ang pag-aaral na ito sa paglinang at pagpapayaman ng wikang Filipino bilang wikang pambansa.

PAGLALAHAD NG LAYUNIN

Ang layunin ng pag-aaral na ito ay para isalin sa Filipino at suriin ang mga piling maikling kuwento na hinango sa Philippine Literature.

Ito ay naglayong matugunan ang mga sumusunod na suliranin.

1. Matukoy ang kahusayan ng pagsasalin ng mga piling maikling kuwento batay sa:
 - 1.1 tuntuning panretorika
 - 1.2 kawastuhang panggramatika
 - 1.3 gamit ng matalinhagang pananalita
 - 1.4 kalinawan ng salita
 - 1.5 katangiang pampanitikan?
2. Matukoy ang kaangkupan ng pagsasalin ng mga maikling kuwento batay sa tema, damdamin, kayarian at kaisipan.
3. Mailahad ang mga teoryang pampanitikan ang nangibabaw sa bawat maikling kuwentong sinuri.
4. Mailahad ang implikasyon ng ginawang pag-aaral sa pagkatuto ng mga mag-aaral ng wika at panitikan.

SAKLAW AT DELIMITASYON NG PAG-AARAL

Ang pag-aaral na ito ay sumasaklaw sa pagsasalin at pagsusuri ng labinlimang (15) piling maikling kuwento na mga manunulat sa Ingles ng Philippine Literature (Saymo, et al. 2004). Ang mga piling maikling kuwento ay nakasulat sa wikang Ingles bilang simulaang lengguwahe at isinalin sa

Filipino na siya namang tunguhang lengguwahe ng kasalukuyang pag-aaral.

Komunikatibong salin batay sa dayagram ni Newmark ang paraang ginamit ng mananaliksik na kung saan tinangkang maisalin ang eksaktong kontekstwal na kahulugan ng orihinal sa wikang katanggap-tanggap at madaling maunawaan ng mambabasa. Ang mga hakbang sa pagsasalin na iminungkahi ni Alfonso O. Santiago ang sinunod ng mananaliksik upang maisakatuparan ang ginawang pagsasalin. Ang kahusayan ng ginawang pagsasalin ay batay sa mga tuntuning panretorika, kawastuhang panggramatika, gamit ng matatalinhagang pananalita, kalinawan ng salita at katangiang pampanitikan. Ang kaangkupan naman ng pagsasalin ay batay sa tema, kaisipan, kayarian, at damdamin ng maikling kuwento. Teoryang Feminismo, Humanismo, Romantisismo at Siko-Analitiko ang

mga dulong pampanitikang ginamit upang masuri ang bawat maikling maikling kuwento. Sa pagsusuring pangwika ay ginamit naman ang Teoryang Istrukturalismo upang maipakita ang kayarian, kaanyuaan at balangkas ng mga salita, parirala at pangungusap sa ginawang pagsasalin.

Gumamit ang mananaliksik ng isang talatanungang ibinatay sa ginamit nina Cabra, Sustento at Cabiling sa kanilang pananaliksik at nagkaroon lamang ng kaunting modipikasyon. Sa pagtataya ng kaangkupan at kahusayan ng mga saling maikling kuwento ay kumuha ang mananaliksik ng tatlong guro ng Filipino at dalawang guro ng Ingles na nagtuturo ng Philippine Literature.

Narito ang labinlimang piling (15) maikling kuwentong hinango sa Philippine Literature (Saymo, et al. 2004):

Pamagat	May-akda
A House Full of Daughters	Kerima P. Tuvera
A Night in the Hills	Pas Marquez Benitez
Heart of Summer	Jose Iñigo Homer L. Ayala III
It Rained Saturday Afternoon	Antonio S. Gabila
People of Consequence	Innes Taccad Cammayo
Servant Girl	Estrella D. Alfon
The Beetle	Consortio Borje
The Black Monkey	Edith L. Tiempo
The Dog Eaters	Leoncio P. Deriada
The Flowers of May	Francisco Arcellana
The Other Woman	Virgilio R. Samonte
The Quarrel	Andres Cristobal Cruz
The Small Key	Paz M. Latorena
The Transfer	Bienvenido N. Santos
Two Brothers	Rony V. Diaz

Batayang Teorya ng Pag-aaral Teorya sa Pagsasalin

Pagbabatayang teorya sa pagsasaling ito ay ang teorya ni Alfonso O. Santiago. Ayon sa kanya, "Ang pagsasalin ay ang paglilipat sa pinagsasalinang wika ng pinakamalapit na katumbas na diwa o mensaheng isinasaad sa wikang isinasalin. Idinagdag pa niya na tungkulin ng isang tagapagsalin na ilipat sa pinagsasalinang wika ang anumang diwa o mensahe buhat sa isinasaling wika. Ang pagdaragdag, pagbabawas, pagpapalit o pagbabago sa orihinal na diwa ng isinasalin ng walang kadahilanan ay maituturing na paglabag na sa tungkulin ng tagapagsalin. Kailangan na maiparating ng tagasalin sa bumabasa ang diwang ibig ipahatid ng awtor sa pamamagitan ng paggamit ng angkop na mga salita at istilo o paraan ng isang tagasalin, kung gagamit ng maling salita ay para na ring gumagamit ng maling kulay o maling guhit at ang pagkakamali raw sa dimensyon, sukat at proporsyon ng alinmang bahagi ng katawag iginuhit ng isang pintor ay katumbas ng pagkakamali sa pagbibigay-kahulugan sa tunay na diwa ng pangungusap.

Batay sa pahayag na ito ni Santiago mabubuo ang isang konklusyon na ang pagsasalin ay isang sining. Subalit sa makabagong tagasalin, dugtong pa ni Santiago, ang mahalaga sa lahat ay ang reaksiyon ng babasa sa orihinal na teksto at ito ang

nais isakatuparan ng mananaliksik sa pagsasaling kanyang isinagawa.

Ang kahulugan ng pagsasalin ay ibinatay sa mga tuntuning panretorika, kawastuhang panggramatika, paggamit ng matatalinhagang pananalita, kalinawan ng salita at mga katangiang pampanitikan, samantalang ang kaangkupan naman ng pagsasalin ay ibinatay sa tema, kaisipan, kayarian at damdamin.

Teorya sa Pagsusuri

Ang pagsusuri ay hindi pamimintas sapagkat ang pamimintas ay paninira at ang pagsusuri ay pagbubuo sapagkat ito'y hindi lamang tumutukoy sa kahinaan o kaukulan sa isang akda kundi sa mga positibong katangian o mabubuting aspekto rin naman nito. Layunin nito na maipakita ang kahalagahan ng isang sining, ayon sa kagandahan at kapintasan nito. Ayon kina Mabanglo at Baltazar (1979), ang pagsusuri ay isang masusing pag-aaral na may layuning mabuo at maitaas ang uri ng panitikan sa kapakanan ng mambabasa, ng manunulat at ng sining. Ito'y isang gawaing pagsukat o pagtaya sa nilalaman ng panitikan ayon sa isinasaad ng mabuting panlasa at ng mga simulaing pansining. May mga panunuring pampanitikan sa wikang banyaga at ilan sa mga manunuri sa wikang Ingles ay nagbigay ng katuturan ng pagsusuri. Isinulat ni Richards na,

“Ang isang likhang sining ay nararapat hatulan alinsunod sa kahalagahan ng inihandang karanasang pangkaisipan at sa bisa ng pagkakatulad sa nasabing karanasan.” Magagawang isang mabisa ang pagtalakay sa isang sinusuring akda kung mailalahad ang tagumpay ng teoryang pampanitikang ginamit. Isang uri ng tagumpay ang hatid ay kaalaman at kasiyahan, na siyang tanging layunin sa pagtuturo ng panitikan.

Narito ang mga pagbabatayang teorya sa pagsusuri ng mga maikling kwento:

Feminismo. Isang doktrinang sosyo-pulitikal at panitikang nagpapanukala ng pagkakapantay-pantay sa karapatan ng mga lalaki at babae. Ang mga pangunahing tauhan ay babae. Pinaniniwalaan sa teoryang ito ang sistemang pangkababaihan ang mga indibidwal na di-kapantay na kalalakihan gaya ng nais patunayan sa kilusang itinatag ni Simone de Beauvoir na sinusugan naman ni Virginia Woolf (Sali-ot, et al. 2010).

Humanismo. Sumibol sa Panahon ng Muling Pagsilang, ang pokus ng teoryang ito ay ang itinuturing na sibilisado ang mga taong nakatuntong ng pag-aaral at kumikilala sa kultura. Tinatawag na humanismo at lumilinang ito sa tao. Labis na pinaniniwalaan ng mga humanismo ang tao bilang sukatan ng lahat ng bagay kung kaya’t mahalagang maipagkaloob sa kanya ang kalayaan sa pagpapasya.

Romantisismo. Ito ay kinalabasan ng rebolusyong Francia, sumusuway sa ideyal na klasismo at pinaghahari ang pagkakaroon ng emosyon at hindi ng katwiran ng isang tao. Ayon sa mga romantisista, ang inspirasyon at imahinasyon ay natatanging instrument ng mga romantiko para matuklasan ang

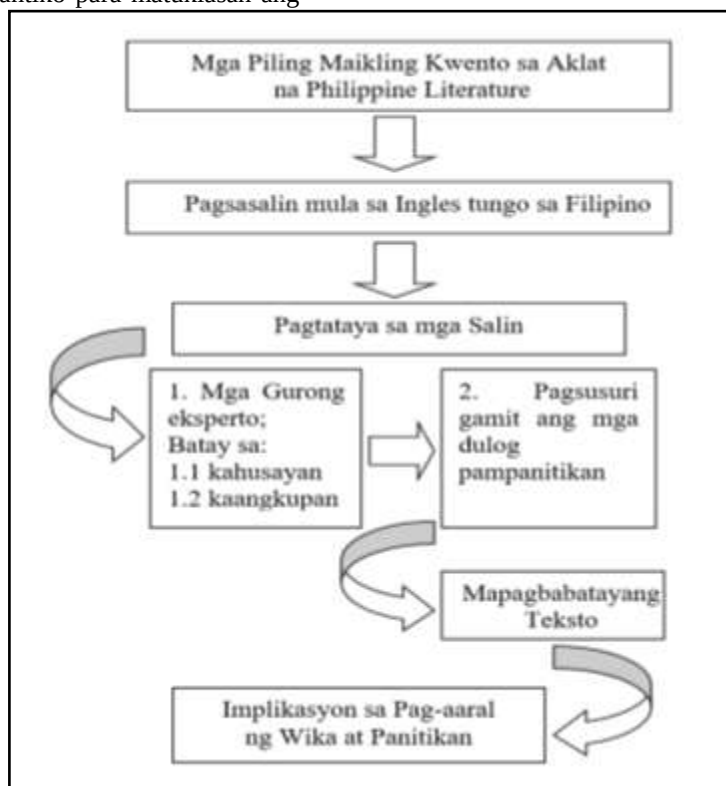
nakakubling katotohanan, kabutihan at kagandahan (San Andres, et al. 2010).

Siko-Analitiko. Sa teoryang ito nakaimpluwensya ang pahayag ni Sigmund Freud na tanging ang ekonomiya lamang ang motibo ng lipunan. May kinalaman ito sa paniniwalang nasa paghahanapbuhay ang tugon upang lasapin ang sarap ng buhay. Sinasabi ring nagkakaroon lamang ng maturidad ang isang tao bunga ng kanyang kamalayan sa kahirapan.

Istrukturalismo. Sa pangkalahatang ideya, hindi pinahalagahan ng istratekturalismo ang may-akda at ang akda bilang daluyan ng katotohanan. Higit nilang pinahahalagahan ang makapagtatag ng modelo ng pagsusuri ng proseso ng paglikha ng kahulugan na magagamit sa pag-unawa hindi ng isa o dalawa kundi lahat ng bahagi ng isang partikular na sistemang pampanitikan. Sapagkat higit na binibigyang pansin ang wika bilang sistema, hindi mabibigyan ng karapatang pagpapahalaga ang awtor, kasaysayan at mambabasa (San Andres, 2008).

Batayang Konsepto ng Pag-aaral

Ang pananaliksik ay naglayong maisakatuparan ang pagsasalin at pagsusuri sa labinlimang (15) mga maikling kuwentong hinango sa aklat ng Philippine Literature. Ang pokus ay nasa pagsasalin ng mga maikling kwento mula sa Ingles tungo sa Filipino. Ang kahusayan at kaangkupan ng pagsasalin ay ibinatay sa paghatol na ginawa ng limang gurong tagataya. Ang pagsusuri ay ginamitan ng mga teoryang pampanitikan na higit na nangibabaw sa mga maikling kwento. Ang kinalabasan ng pag-aaral ay may kahalagahan sa pagtuturo at pagkatuto ng wika at panitikan.

Figur 1. Paradaym ng Pag-aaral

MGA PAMAMARAANG GINAMIT SA PAG-AARAL

Disenyo ng Pananaliksik

Ang ginamit na pamamaraan sa masusing pag-aaral na ito ay ang palarawang pagsusuri (descriptive analytic) na tumutugon sa dalawang pagbabatayang teorya: Teorya ng pagsasalin at pagsusuri. Kinatampukan ito ng mga maikling kwento ng mga manunulat sa Ingles na pangunahing nakasulat sa Ingles na siyang simulaang lengguwahe at isinalin sa Filipino bilang tunguhang lengguwahe ng pag-aaral. May tatlong proseso ang pananaliksik na maingat ding isinagawa batay sa hinihingi ng pag-aaral. Ito ay ang (1) Pagsasalin ng mga piling maikling kuwento mula sa aklat ng Philippine Literature (2) Pagtataya ng kahusayan at kaangkupan ng mga isinalin mula sa mga gurong eksperto, at (3) Ang pagsusuri sa mga maikling kuwento batay sa mga teoryang higit na nangibabaw.

Pinagmulan ng mga Datos

Sa pagtataya ng kaangkupan at kahusayan ay mayroon namang limang (5) gurong tagataya na nagmula sa Kolehiyo ng Edukasyon at Kolehiyo ng Sining at Agham. Ang katangian ng limang hurado ay ang mga sumusunod: a) gurong dalubhasa at may mahabang karanasan sa pagtuturo ng Filipino at Panitikan, b) mga gurong nagtuturo ng Ingles at Filipino sa pamantasan, c) gurong may malalim na kabatiran sa wikang Ingles at Filipino, d) at gurong nagtuturo at may kahusayan sa pagsasalin.

Instrumentong Ginamit sa Pananaliksik

Ang instrumentong ginamit sa pag-aaral na ito ay sa pamamagitan ng isang talatanungan ng pagtataya para sa ginawang pagsasalin. Ito ay binubuo ng dalawang aspekto: ang kahusayan at kaangkupan ng ginawang pagsasalin.

Ang kahusayan ng ginawang pagsasalin ay batay sa mga tuntuning panretorika, kawastuhang panggramatika, gamit ng matatalinhagang pananalita, kalinawan ng salita at katangiang pampanitikan. Ang kaangkupan naman ng pagsasalin ay batay sa tema, kaisipan, kayarian, at damdamin ng maikling kwento.

Ang talatanungan ay ibinatay sa talatanungang ginamit nina Cabra, Sustento at Cabiling sa kanilang pananaliksik.

Pamamaraan sa Pangangalap ng mga Datos

Para maisakatuparan ang ginawang pananaliksik, isinagawa ang mga sumusunod na hakbang:

Una, tumingin ang mananaliksik ng mga maikling kwento sa aklat na Philippine Literature na kinatampukan ng mga kwentong isinulat ng mga manunulat sa Ingles na kumakatawan sa bawat rehiyon ng Pilipinas. Pumili lamang siya ng labinlimang maikling kwentong nagtataglay ng mga sumusunod: 1) may mga elementong nakapaloob sa maikling kuwento gaya ng tauhan, tagpuan, banghay, tema, tunggalian, paningin, wika, kasukdulan at wakas, 2) mababasa ang mga kalagayang panlipunan, pangkabuhayan at pulitikal ng isang bansa sa isang partikular na panahon, 4) ang akda ay nakatuon sa mga kaganapang naganap batay sa tunay na buhay at nagtuturo ng kagandahang asal, at 4) binibigyang halaga sa kwento ang mga katangian ng mga tauhan sa akda.

Ikalawa, isinalin ng mananaliksik ang mga piling maikling kuwento batay sa hakbang sa pagsasalin ni Alfonso O. Santiago:

Basahin muna nang buo ang isasalin upang maunawaan ang kalahatang diwang napapaloob dito bago magsimula sa pagsasalin, habang binabasa ay itala ang mga katawagang may kahirapang tumbasan, bigyan ng pansamantalang katumbas sa Filipino ang mga ito at alamin o subukin kung ang ibinigay na katumbas ay angkop na gamitin sa orihinal, kung mapatunayang mahina ang ibinigay na katumbas, humanap ng ibang katumbas na higit na magiging angkop. Makabubuting gumamit ng index card (3x5) upang maging sistematiko ang pagtatala. Gumawa ng unang draft o burador ng salin, basahin muli ang salin at tingnan kung may mga salitang dapat palitan, pariralang dapat kaltasin o kaya'y mga pangungusap na kailangang baguhin ang balangkas upang higit na maging malinaw ang kahulugan.

Ipabasa nang malakas sa iba ang salin at obserbahin ang mga bahagi ng salin na hindi mabasa nang maayos. Itanong sa tagabasa kung alin-aling bahagi ang hindi niya maunawaan o kaya'y hindi niya matiyak ang ibig sabihin. Rebisahin ang salin at pagkatapos ay muling ipabasa nang malakas sa iba, hindi ang unang pinabasa, hanggang maging maayos na lahat ang mga dapat ayusin.

Ikatlo, isinangguni ng mananaliksik ang mga naisaling maikling kwento sa kanyang tagapayo at isinunod ang muling pagwawasto mula sa mga naging puna nito.

Ikaapat ay ipinataya sa limang gurong eksperto ang kahusayan at kaangkupan ng isinagawang salin batay sa tuntuning panretorika, kawastuhang panggramatika, gamit ng matatalinhagang pananalita, kalinawan ng salita, katangiang pampanitikan, tema, damdamin, kayarian at kaisipan.

Pagkatapos mataya ng mga gurong eksperto ay nirebisa ng mananaliksik ang mga salin para sa *final draft*. Sinunod din ang pagsusuring istatistika na ipinatakd sa isang statistician upang ipakita ang kinalabasan ng kahusayan at kaangkupan ng mga isinaling maikling kuwento. At panghuli ay ang pagsusuri sa mga ito batay sa teoryang Feminismo, Humanismo, Romantisismo at Siko-Analitiko na higit na nagamit sa mga maikling kwento. Ginamit din ang Teoryang Istrukturalismo upang masuri ang kayarian ng wikang ginamit sa ginawang pagsasalin. Inilahad din ang naging implikasyon nito sa pag-aaral at pagkatuto ng wika at panitikan.

Pagsusuring Pang-istatistika

Ang mga sumusunod na istatistika ang ginamit sa pagsusuri at paglalarawan sa mga datos na natipon sa pag-aaral.

1. Sa pagtataya ng mga gurong eksperto, ang *weighted mean* ang ginamit na batayan.

Ang formula ng *Weighted Mean* ay:

$$X = \frac{\sum x}{N}$$

Na ang ibig sabihin ay:

X = para sa *weighted mean*

$\sum x$ = para sa iskor

N = para sa kabuuang bilang ng mga gurong tagataya

Ang pagtataya ay ibinatay sa panukalang Likert (Likert's Scaling Technique).

Ito ay ang tseklist na pasasagutan sa limang gurong tagataya ng kahusayan at kaangkupan ng mga salin.

Narito ang *scale value* na ginamit:

Iskor	Pamantayan	Interpretasyong Literal
5	4.50 – 5.00	Napakahusay/Napakaangkop
4	3.50 – 4.49	Mas Mahusay/Mas Angkop
3	2.50 – 3.49	Mahusay/Angkop
2	1.50 – 2.49	Mahusay-husay/Bahagyang-Angkop
1	1.00 – 1.49	Mahina/Hindi Angkop

Ang pinakamataas na katanggap-tanggap ay nangangahulugang *napakahusay* at *napakaangkop* ng isinagawang pagsasalin. Ang mataas na katanggap-tanggap ay nangangahulugang *mas mahusay* at *mas angkop* ang isinagawang pagsasalin. Ang katanggap-tanggap ay nangangahulugang *mahusay* at *angkop* ang isinagawang pagsasalin. Ang Bahagya o Di-gaanong

Tanggap ay nangangahulugang *mahusay-husay* at *bahagyang-angkop* ang isinagawang pagsasalin bagama't maaari pang iwasto. Ang Di-tanggap naman ay nangangahulugang *mahina* at *hindi angkop* ang pagkakasalin at nangangailangan pang pag-aralang muli ang mga salita, parirala at pangungusap sa ginawang salin.

PAGLALAHAD, PAGSUSURI AT INTERPRETASYON NG MGA DATOS

Kahusayan ng Pagsasalin sa mga Piling Maikling Kuwento

Talahanayan Blg. 1

Kahusayan ng Pagsasalin sa mga Maikling Kuwento

Maikling Kuwento	Panukatan					Kabuuang	Interpretasyon
	Tuntuning Panretorika	Kawastuhang Panggramatika	Gamit ng Matatalinhagang Pananalita	Kalinawan ng Salita	Katangiang Pampanitikan		
A House Full of Daughters	4.60	4.52	4.48	4.57	4.70	4.57	Napakahusay
A Night in the Hills	4.60	4.68	4.72	4.77	4.75	4.70	Napakahusay
Heart of Summer	4.40	4.40	4.40	4.37	4.30	4.37	Mas Mahusay
It Rained Saturday Afternoon	4.44	4.60	4.32	4.53	4.45	4.47	Mas Mahusay
People of Consequence	4.48	4.52	4.52	4.40	4.55	4.49	Mas Mahusay
Servant Girl	4.52	4.56	4.48	4.53	4.55	4.53	Napakahusay
The Beetle	4.64	4.52	4.56	4.87	4.75	4.67	Napakuhusay
The Black Monkey	4.20	4.20	4.36	4.33	4.40	4.30	Mas Mahusay
The Dog Eaters	4.60	4.60	4.48	4.50	4.55	4.55	Napakahusay
The Flowers of May	4.64	4.56	4.68	4.77	4.75	4.68	Napakahusay
The Other Woman	4.24	4.28	4.32	4.33	4.45	4.32	Mas Mahusay
The Quarrel	4.44	4.12	4.60	4.53	4.50	4.44	Mas Mahusay
The Small Key	4.40	4.40	4.36	4.53	4.40	4.42	Mas Mahusay
The Transfer	4.84	4.56	4.80	4.73	4.80	4.75	Napakahusay
Two Brothers	4.68	4.52	4.48	4.50	4.80	4.60	Napakahusay
PinagsamangKatampatan	4.51	4.47	4.50	4.55	4.58	4.52	Napakahusay

Isinagawa ang pagtaya ng kahusayan ng pagsasalin sa wikang Filipino ng labinlimang (15) maikling kuwento sa pamamagitan ng pagbibigay ng isina-Filipinong akda sa limang gurong tagataya. Nagkaisa ang mga tagataya sa kahusayan ng pagsasalin batay sa pangkabuuang katampatang tuos na 4.52 na nangangahulugang *napakahusay* ng ginawang pagsasalin.

Ipinapakita sa Talahanayan Blg. 1 na taglay ng pagsasalin ang pagpapahalaga sa tuntuning panretorika na may

pinagsamang tuos na 4.51; gamit ng matatalinhagang pananalita na 4.50; kalinawan ng salita na 4.55; at katangiang pampanitikan na 4.58; na nangangahulugang *napakahusay* ng isinagawang pagsasalin sa mga maikling kwento at ang kawastuhang panggramatika na may pinagsamang tuos na 4.47 na nangangahulugan ng *mas mahusay* at katanggap-tanggap pa rin ang isinagawang pagsasalin sa mga maikling kuwento.

Makikita rin na ang maikling kwentong *The Transfer* ang may *Pinakamahusay* na pagkakasalin sa katampatang tuos na 4.75; sinundan ng *A Night in the Hills* na 4.70; *The Flowers of May* na 4.68; *The Beetle* na 4.67; *Two Brothers* na 4.60; *A House Full of Daughters* na 4.57; *The Dog Eaters* na 4.55; at *The Servant Girl* na 4.53. Samantalang may mataas din na katanggap-tanggap ang pagkakasalin ng iba pang maikling kuwento na nangangahulugang *Mas Mahusay* at taglay pa rin ng mga ito ang kahusayan at kaangkupan ng pagsasalin. Ang mga ito ay ang mga kuwentong: *People of Consequence* na 4.49; *It Rained Saturday Afternoon* na 4.47; *The Quarrel* na 4.44; *The*

Small Key na 4.42; *Heart of Summer* na 4.37; *The Other Woman* na 4.32 at *The Black Monkey* na 4.30.

Kaangkupan ng Pagsasalin sa mga Maikling Kuwento

Itinaya ng limang tagahatol ang kaangkupan ng isinaling maikling kuwento batay sa tema, kaisipan, kayarian at damdamin. Batay sa kinalabasan ng ginawang pagsasalin, sila'y nagkaisa na *napakaangkop* ng ginawang pagsasalin ng mga maikling kuwento sa pangkabuuang katampatang tuos na 4.62.

Talahanayan Blg. 2

Kaangkupan ng Pagsasalin sa mga Maikling Kuwento

Maikling Kuwento	Panukatan					
	Tema	Kaisipan	Kayarian	Damdamin	Kabuuang	Interpretasyon
A House Full of Daughters	4.60	4.60	4.60	4.80	4.67	Napakaangkop
A Night in the Hills	4.80	4.80	4.80	4.80	4.80	Napakaangkop
Heart of Summer	4.60	4.40	4.40	4.40	4.47	Mas Angkop
It Rained Saturday Afternoon	4.80	4.60	4.60	4.80	4.73	Napakaangkop
People of Consequence	4.60	4.60	4.40	4.60	4.57	Napakaangkop
Servant Girl	4.60	4.60	4.40	4.40	4.53	Napakaangkop
The Beetle	4.80	4.80	4.40	4.50	4.63	Napakaangkop
The Black Monkey	4.40	4.20	4.20	4.20	4.27	Mas Angkop
The Dog Eaters	4.60	4.60	4.60	4.80	4.67	Napakaangkop
The Flowers of May	4.70	4.60	4.80	4.80	4.73	Napakaangkop
The Other Woman	4.60	4.60	4.60	4.80	4.67	Napakaangkop
The Quarrel	4.40	4.40	4.40	4.60	4.47	Mas Angkop
The Small Key	4.80	4.80	4.60	4.60	4.70	Napakaangkop
The Transfer	5.00	4.80	4.80	4.90	4.90	Napakaangkop
Two Brothers	5.00	4.60	4.60	4.60	4.73	Napakaangkop
Pinagsamang Katampatan	4.69	4.60	4.55	4.64	4.62	Napakaangkop

Ipinapakita sa Talahanayan Blg. 2 na may kaangkupan ang pagsasalin ng mga maikling kuwento dahil taglay nito ang tema na may pinagsamang katampatan na 4.69; kaisipan na 4.60; kayarian na 4.55 at damdamin na 4.64. Nangangahulugan ito na *Napakaangkop* ng isinagawang pagsasalin sa mga maikling kwento mula sa orihinal, na napahalagahan sa mga kuwentong: *The Transfer* na 4.90; *A Night in the Hills* na 4.80; *It Rained*

Saturday Afternoon, *The Flowers of May* at *Two Brothers* na magkakatulad na 4.73; *The Small Key* na 4.70; *A House Full of Daughters*, *The Dog Eaters* at *The Other Woman* na parehong 4.67; *The Beetle* na 4.63; *Servant Girl* na 4.53; Mas mataas na katanggap-tanggap din at nangangahuugang *Mas Angkop* ang pagsasalin ng mga kwentong: *Heart of Summer* at *The Quarrel* na 4.47; at *The Black Monkey* na 4.27.

Talahanayan Blg. 3

Kabuuang Kahusayan at Kaangkupan ng Pagsasalin

Maikling Kwento	Kahusayan	Kaangkupan	Kabuuang	Interpretasyon
A House Full of Daughters	4.57	4.67	4.62	Napakahusay/Napakaangkop
A Night in the Hills	4.70	4.80	4.75	Napakahusay/Napakaangkop
Heart of Summer	4.37	4.47	4.41	Mas Mahusay/Mas Angkop
It Rained Saturday Afternoon	4.47	4.73	4.60	Napakahusay/Napakaangkop
People of Consequence	4.49	4.57	4.53	Napakahusay/Napakaangkop
Servant Girl	4.53	4.53	4.53	Napakahusay/Napakaangkop
The Beetle	4.67	4.63	4.65	Napakahusay/Napakaangkop
The Black Monkey	4.30	4.27	4.29	Mas Mahusay/Mas Angkop
The Dog Eaters	4.55	4.67	4.61	Napakahusay/Napakaangkop
The Flowers of May	4.68	4.73	4.71	Napakahusay/Napakaangkop

The Other Woman	4.32	4.67	4.50	Napakahusay/Napakaangkop
The Quarrel	4.44	4.47	4.46	Mas Mahusay/Mas Angkop
The Small Key	4.42	4.70	4.56	Napakahusay/Napakaangkop
The Transfer	4.75	4.90	4.83	Napakahusay/Napakaangkop
Two Brothers	4.60	4.73	4.67	Napakahusay/Napakaangkop
Pinagsamang Tuos	4.52	4.64	4.58	Napakahusay/Napakaangkop

Sa kabuuan ng ginawang pagtataya, taglay ng mga maikling kuwento ang kahusayan at kaangkupan ng pagsasalin sa kabuuang pinagsamang tuos na 4.58 na nangangahulugang *napakahusay* at *napakaangkop* ng pagkakasalin sa labinlimang (15) maikling kuwento dahil labintatlo (13) sa mga ito ang

nakakuha ng pinakamataas na katanggap-tanggap na nangangahulugang *napakahusay/napakaangkop* at dalawa (2) lamang sa mga ito ang nakakuha ng mas katanggap-tanggap na nangangahulugan namang *mas mahusay* at *mas angkop* pa rin ang isinagawang pagsasalin.

1. Mga teoryang pampanitikang nangibabaw sa bawat maikling kwento.

Talahanayan Blg. 4

Mga Teoryang Nangibabaw sa bawat Maikling Kuwento

Maikling Kuwento	Teorya
A House Full of Daughters	Feminismo
A Night in the Hills	Humanismo
Heart of Summer	Romantisismo
It Rained Saturday Afternoon	Siko-Analitiko
People of Consequence	Humanismo
Servant Girl	Romantisismo
The Beetle	Humanismo
The Black Monkey	Feminismo
The Dog Eaters	Feminismo
The Flowers of May	Humanismo
The Other Woman	Romantisismo
The Quarrel	Siko-Analitiko
The Small Key	Romantisismo
The Transfer	Humanismo
Two Brothers	Humanismo

Sa pagsusuring ginawa sa labinlimang (15) maikling kuwento, higit na nangibabaw ang teoryang Humanismo sa anim (6) na maikling kuwento na kung saan nabigyang-pansin ang bahaging ginampanan ng mga tauhan sa bawat akda. Apat (4) naman sa mga maikling kuwento ang nakitaan ng Romantisismo na nagpahalaga sa damdaming umiiral sa mga pangunahing tauhan. Nagamit din ang teoryang Feminismo sa tatlong (3) kuwento na nagbigay naman ng kahalagahan sa kalakasan ng mga babaeng tauhan at dalawa (2) naman sa mga ito ay namayani ang pagiging Siko-Analitiko na sumusukat sa kamalayan at gawi ng pag-iisip ng mga tauhan sa maikling kuwento.

1. A House Full of Daughters

Feminismo

Mababakas sa kuwento ang pagbibigay imahen sa isang babaeng isinalaysay ang buhay ng pagiging Ina. Walang pagsisisi ang mababanaag sa kanya gayong nagsilang siya ng pitong anak na babae sa kabila ng mga paghihirap at pagsasakripisyong kanyang ipinagpalit para sa kanila. Ipinakita ng pangunahing tauhan ang kalakasang taglay niya bilang isang indibidwal, isang babae at isang Ina sa pamamagitan ng pagpapakasakit na tinumbasan naman ng pagpapahalaga ng

kanyang mga anak. Siya na hindi nagpaubaya sa mundong nagkakait ng kasiyahan sa isang babae upang gawin ang mga bagay na magpapaligaya sa kanya. Ang maghanapbuhay para sa kanyang mga anak, ang alagaan sila at ang mapalaki niya ang mga ito nang maayos ay ang mga ilang patunay lamang na nagpakita sa katangian ng isang babae na hindi lamang nagagawa ng isang lalake. Hindi man niya inilarawan ang kanyang sarili bilang isang perpektong Ina ay maaaninag pa rin sa kanya ang mga katangiang tunay na sumusukat sa pagiging Ina. Na ang isang babaeng itinali ang sarili para sa kanyang pamilya lalo na sa kanyang mga anak ay hindi isang hadlang upang maisakatuparan pa rin niya ang mga sariling pangarap.

2. A Night in the Hills

Humanismo

Ang makuha ang pangarap ng isang tao ang nagbibigay ng kabuuan ng kanyang pagkatao bagaman may mga bagay pa rin ang tunay na magpapaligaya sa kanya. Ang katuparan ng pangarap na makapunta sa mga burol ng pangunahing tauhan na si Gerardo Luna na isang byudo, ang masasabing natatanging bagay na magbibigay sa kanya ng kasiyahan ngunit bilang isang tao ay masisilayan pa rin sa kanya ang ibang kagustuhang

mapananatili niya nang matagal. Binigyan man ng pansin sa akda ang pangarap na yaon ay hindi pa rin maiaalis sa kultura ng isang tao ang iba pang kagustuhang magbibigay pa sa kanya na tunay na kaganapan. Labis man ang kagustuhan ng sinuman na matupad ang kanilang mga ninanais ay patuloy pa rin ang paghahangad ng kanilang puso't isipan na hanapin ang tunay na magbibigay ng kasiyahan. Katulad ng pangunahing tauhan, mababakas sa kanya ang lihim na kagustuhang maabot ang tunay na kaluwalhatian ng kanyang pagkatao. At iyon ay ang pagmamahal at pagpapahalagang manggagaling sa ibang tao at sa Diyos na inaasam ng lahat ng tao sa mundo.

3. Heart of Summer

Romantisismo

Pag-ibig ang lumilikha ng katotohanan, kagandahan at walang katapusang imahinasyon. Ang pangunahing tauhan na siyang nagsasalaysay sa akda ay kakikitaan ng labis na pagmamahal para sa isang babaeng nabuo lamang ng kanyang pag-iisa. Isang ganap na babaeng maaari lamang niyang ibigin sa likod ng kanyang mga panaginip at malikot na pag-iisip. Pag-ibig na naging simula ng lahat, at pag-ibig na nauwi rin sa masaklap na kamatayan. Mababakas sa pangunahing tauhan ang pagmamahal na lumikha sa kanya ng kalungkutan at pag-iisip na waring nilunod lamang ng mapaglarong pagmamahal. Hindi niya inalintana ang katotohanan gayong ang babaeng kanyang lihim na minamahal ay nakatali na sa iba. Sa kanyang nabuong imahinasyon ay pag-ibig lamang ang bumalong, hindi siya natakot na ipakita ang kanyang nararamdaman na naging dahilan din ng kanyang kamatayan. Walang ibang paghahangad ang naipakita kundi ang pag-ibig na nararamdaman ng pangunahing tauhan na lumikha sa kanya ng mapaglarong mundo ng katotohanan.

4. It Rained Saturday Afternoon

Siko-Analitiko

Ang kamalayan ng bawat tao ang minsang nagdidikta sa kanya para takasan ang katotohanang mayroon ang tunay na mundo. Wala mang makapagsasabi sa tunay na iniisip ng sinuman ay hindi ito maitatago na bunga ng kanyang ikinikilos. Kung susuriin ang kabanghayan ng kwento, mula sa tagapagsalaysay ay mababakas na ang mga pangyayaring pilit na naglalaro sa kanyang isipan. Ang kagustuhan ng pag-iisip na maibigay o dili kaya'y magawa ang isang bagay na tiyak na magbibigay ng kasiyahan. Katulad ng iba pang mga tauhan sa kwento, ang paghahangad na makagawa ng mga bagay na hindi karaniwan sa pang-araw-araw na gawi ng kanilang buhay ay isang payak na pagnanais na dinidikta lamang ng kanilang mga isip ngunit ito'y magdudulot ng panandaliang kasiyahan. At sa bawat paghahangad naman ay may hindi inaasahang pagbabadya ng pagsusumamo at kagyat na kalungkutan. Sa kabila ng pag-aakalang ang lahat ay matatapos lamang ay saka rin makikini-kinita at mapagtutuunan ng kamalayan na mayroong mga taong mas lalong higit na naghahangad ng tunay na kaligayahan na hindi lamang likha ng guniguni at malikot na pag-iisip. Katulad na lamang ng tagapagsalaysay sa kwento, mas napagtuungan ng kanyang pansin ang nakaagaw ng atensyon ng isang taong pilit na nagtatago sa totoong mundo. Sa kanyang

mga nasilayan ay napagtanto niyang higit pa rin siyang mapalad kumpara sa mga taong nakikihiram lamang ng sandali na bunga lamang ng walang maayos na katinuan. Ipinapakita lamang na nagkakaroon ng tunay na kamalayan ang isang tao tuwing nahaharap o kaya'y nasasaksihan niya ang mga pangyayaring maaaring bumago sa paraan kung paano siya mag-isip.

5. People of Consequence

Humanismo

Ang katuturan ng buhay ng isang tao ay wala sa pagpag ng kanyang dila at lalong hindi nasusukat sa estado ng buhay na mayroon siya sa isang lipunan. Ito ang ipinakita sa akda bilang pagpapahalaga sa tunay na kabuluhan ng pagkatao ng mag-asawang sina Meding at Camus. Hindi man sila maituturing na tanyag sa kanilang lugar ay hindi naman maikakaila ang naiiba nilang paniniwala at paninindigan sa buhay. Na ang tao bilang sentro ng daigdig ay may iba't ibang uri rin ng imahen. Ang bawat pagkilos nila ay naaayon din sa kaasalan ng mga taong maaaring makasalamuha nila at ng lipunang patuloy na nagbabago. Ang tao mismo ang gumagawa ng sarili niyang buhay, ikasasawi at ikauunlad. Ang kahinaan niya minsan ang nagiging kalakasan niya upang siya'y magpatuloy. Tulad ni Camus na pangunahing tauhan sa kwento, hindi ang pagkakaroon ng pamilya ang nagbigay sa kanya ng kaganapan bilang isang tao kundi ang mabuting pakikipagkapwang iginaganti at hinahangad niya. Isang kultura ng pagiging tao ang paghahanap ng sariling kagustuhan na magbibigay sa kanya ng sapat na dahilan upang suungin ang daluyong maaaring makaharap nila sa kanilang paglalakbay. Na walang sinuman ang nabubuhay para sa kanilang sarili lamang bagkus ay kinakailangan ang pagpapahalagang nanggagaling din sa iba.

6. Servant Girl

Romantisismo

Ang pag-ibig ay makapangyarihan dahil ito ay maaaring makapanakit, makapagpabago o dili kaya'y makapagpaligaya sa isang taong lipos ng hinanakit sa buhay. Si Rosa na pangunahing tauhan ay nagpakilala ng maaaring maidulot ng pag-ibig bagama't naranasan niya ang kasawiang-palad sa kamay ng kanyang mapang-alipustang amo. Pag-ibig ang nagbigay sa kanya ng kasiyahan upang pagaanin ang masalimuot na buhay na kanyang kinasapitan. Sa kanyang lihim na pagmamahal sa nakilalang kutsero na si Pedro ay nasilayan sa kanya ang ganoong kasiglahan na naging inspirasyon niya sa araw-araw. Ipinapakita sa kanyang katauhan na ang pag-ibig ang nagiging kalakasan ng isang tao upang manatili siyang buo at hindi natitinag sa anumang pagsubok na maaari niyang maranasan. Sa banghay ng kwento ay maliwanag na ipinakita na hindi pangkaraniwan ang naidudulot ng pag-ibig sa taong umiibig. Tulad ni Rosa, sa kabila ng mga nangyari ay naroon lagi ang pag-asam niyang muli niyang makatagpo ang taong itinuturing niyang tagapagligtas. Sa mga panahong tinangka niyang iwanan ang kanyang amo na hindi rin niya nagawa dahil mas nanaig pa rin sa kanya ang kaligayahan ng nararamdaman nang muling makatagpo ang kutserong kanyang iniibig. Mababakas sa kanya na ang isang umiibig ay wala nang ibang nakikita kundi ang kagandahang mayroon pa ang buhay.

Magagawa ng pag-ibig na limutin ang sakit ng kahapon dahil ang patuloy lamang na pumapaimbulog ay ang bugso ng damdaming walang makapigigil.

7. The Beetle

Humanismo

Ang pinakamagandang nilikha ng Maykapal ay ang supling ng kabutihang ipinagkaloob Niya sa kanyang mga nilalang. Ang kabutihan na likas na nababanaag sa bawat taong kumikilala sa kultura ng pagkatao. Mula sa maikling kwento ay kapansin-pansin sa mga tauhan ang pagiging makatao na walang hinihintay na anumang kapalit. Ang batang tauhan na si Gela ang sumasagisag sa kamusmusan na naging unang bahagi rin ng pagkato ng bawat nilalang. Samantalang ang batang si Pitong, na isang batang pilyo ngunit kalauna'y nakitaan din ng kabutihan sa tulad niyang isang bata ay nagpapakita naman sa pagbabagong nagaganap sa pagkatao ng isang nilalang habang siya ay nagkakaisip. At ang mga taong naging mabuti sa pangunahing tauhan na si Gela ay sumasalamin naman sa mga taong laging may bukas na kalooban para sa mga higit na nangangailangan ng pagkalinga. Ang pagkaulila ng batang si Gela sa kanyang Ina na nagsimula sa pamamaalam at pangako ng muling pagbabalik hanggang sa patuloy na paghihintay na nauwi sa isang masaklap na pangyayari ay mga karaniwang takbo ng buhay na pilit iniwasan ng isang tao. Gayunpaman ay naroon pa rin ang pag-asang ibinibigay ng mga taong may tunay na pagmamalasakit sa kanyang kapwa-tao. Maingat ding ipinakita sa banghay ng kwento ang mga karaniwang takbo ng pamumuhay ng mga tao sa isang payak na pamayanan. Mga kilos at gawing sumasalamin sa pagkakaiba-iba ng bawat tao.

8. The Black Monkey

Feminismo

Ang kakayahan ng isang babae ay tunay na nasusukat habang nararanasan niya ang anumang pagkabahala sa lipunang kanyang ginagalawan. Nagagawa rin ng isang babae ang nagagawa ng isang lalake kapag nasa sitwasyong puno ng pag-aalinelangan at pangamba. Tulad ni Marina na pangunahing tauhan sa akda, bagama't inilarawan siya bilang may karamdaman ay naging malakas pa rin ang loob niya na manatili sa isang mapanganib na lugar habang malayo sa kanyang pamilya. Dumating din sa pagkakataong siya mismo ang humarap sa sariling pagkatakot at kinakailangan niyang gawin ang isang bagay na magbibigay sa kanya ng kapayapaan. Napahalagahan sa akda na ang isang babae ay nakagagawa ng mga di-pangkaraniwang bagay sa kanyang kapaligiran nang may ibayong tapang at pag-iingat. Ang tunay na kalakasan ng isang babae ay lalong nasusukat sa mga panahong kailangan niyang maipagtanggol ang kanyang sarili.

9. The Dog Eaters

Feminismo

Umikot ang buong kwento sa usapan at palitan ng dayalogo ng dalawang mag-asawa na kung saan ay higit na nakita ang imahen ng pangunahing tauhan na babae. Ipinakita sa kwento ang kahinaan at kalakasan ni Mariana bilang isang babaeng nakikitunggali sa buhay na kanyang kinasadlakan.

Lantarang mahihinuha sa kanya ang ideyal na damdamin at pag-iisip ng isang babaeng umibig sa hindi tamang panahon at pagkakataon. Mababakas sa kanya ang pagpipiglas ng damdamin upang maipabatid sa kanyang asawa ang narapat na katangian ng isang haligi ng tahanan. Ang ganoong kalakasang ipaglaban ang kanyang nilolob ang nagbigay ng kaganapan sa kanya upang ipakita sa asawa ang tunay na buhay na mayroon sila. Bilang isang Ina ay nakita rin sa kanya ang pagpupumilit na mabigyan ng magandang kinabukasan ang mga anak, na sumasagisag sa isang babaeng walang ibang hangad kundi ang magkaroon ng magandang buhay ang mga anak. Isang kalakasan ng sinumang kababaihan ngunit nagiging kahinaan din nila upang makagawa ng mga bagay na labag sa kanilang kalooban. Tulad ni Mariana, ang gayong pag-iisip na humantong upang gumawa sana ng hindi dapat ang nagbigay sa kanya ng lakas ng loob marahil upang maimulat ang kanyang asawa sa buhay na kinasapitan nila. Mababakas sa kanya na ang kahinaan at kalakasan ng isang babae at ng isang ina ay ang kanyang pamilya na iniinugan ng kanyang puso't pagkatao. Minsan man ay dumarating ang isang unos upang sila'y lumuha ay patuloy pa rin nilang susuungin ang agos nito kahit alam nilang sa dakong huli ay wala nang kasiguruhan. Sa ibayong katapangan nila ay naipapakita pa rin na mayroon silang magagawa alang-alang sa mga taong mahal nila.

10. The Flowers of May

Humanismo

Pinakamahigpit na kaaway ng tao ay ang kamatayan. At ang pinakamasaklap pa rito ay ang masaksihang mawalan ng buhay ang isang minamahal sa sarili mong mga bisig. Sa kwento ay hindi pangkaraniwang naipakita ang kahinaan ng isang ama sa naging kamatayan ng kanyang anak. Ang hindi pagkibo ng ama sa kwento at ang walang katapusang paggunita niya rito ay kababakasan nang malalim na pangungulila para sa pumanaw na anak. Higit na naging malakas ang loob ng asawang babae datapwa't sa dakong hulihan ng kwento ay hindi rin niya napigilang ipakita ang tunay niyang nararamdaman. Kapansin-pansin sa akda ang makabuluhang pagpapahalaga sa mga tauhan, ang pagsasalarawan sa kanila at maging ang mga pagbabago ng kanilang mga kilos sa pagtugon sa mga suliraning kinaharap nila. Ang bawat tao ay may pantay-pantay na damdamin, hindi ito kumikilala sa kultura ng pagiging isang babae o lalake. Walang maaaring magdikta sa isang tao na pigilan ang kanyang nararamdaman lalo't kung ang bagay na iyon lamang ang magpapalaya sa kanya. Ang pagtanggap sa katotohanan ay siya rin minsang nagiging kahinaan ng isang tao upang magupo sa kalungkutan. Mababakas ito sa imahen ng mga pangunahing tauhan sa kwento na pilit na itinago ang mga damdaming nagpahirap sa kanila sa loob ng mahabang panahon. Kalaunan, sa dakong hulihan ng kwento, ang pagkuyom ng kanilang mga nararamdaman ay natural na ipinahiwatig ng kanilang mga salitaan bilang mga taong may sari-sariling pagpapahalaga.

11. The Other Woman

Romantisismo

Damdamin ang naging sukatan ng mga babaeng tauhan sa kwento. Kapansin-pansin sa katauhan nina Nana Cecilia at Loida ang tatag at paninindigan para sa isang taong pareho nilang minamahal. Kitang-kita sa akda na kayang gawin ng isang tao ang lahat mapatunayan lamang ang tunay niyang nararamdaman. Sa katauhan ni Nana Cecilia mababakas ang isang tipikal na maybahay na kayang tiisin ang kapintasan, bisyo at hindi magandang pag-uugali ng kanyang asawa. Nang dahil sa pagmamahal nito ay kinaya niyang pakisamahan ang taong ito hanggang sa kanyang kamatayan. Sinasalamin niya ang isang babaeng naging bulag sa katotohanan sa kabila ng walang kaligayahang kanyang naranasan. Puso niya ang nagdikta sa patuloy niyang pagmamahal sa kanyang asawa. Si Loida naman ang tauhan na sumuway sa ideyal na paniniwala ng ibang tao alang-alang sa pag-ibig. Pinili niyang mahalin ang taong minamahal na nang iba bagaman pinatunayan niya ito sa pamamagitan ng hindi niya pag-iwan sa taong ito hanggang sa kanyang kamatayan. Ang pag-ibig niya ang bumuo ng kanyang pagkatao dahil sa kabila ng kanyang katayuan ay nagmahal siya sa paraang alam niya. Wala siyang takot na ipaglaban din ang tinitimpi niyang pag-ibig. Ipinakita man ang magkaibang uri ng namayaning pag-ibig sa akda ay isang patunay lamang na kung ang pag-big ang naghari ay talagang hahamakin ang lahat at masunod lamang.

12. The Quarrel

Siko-Analitiko

Malinaw na ipinakita sa akda ang naging bunga ng mga pagpapasya ng mag-asawang sina Nina at Ismael bilang mga pangunahing tauhan. Ang naging desisyon nila na magsama sa murang edad sa kabila ng kahirapan ng buhay na naghihintay sa kanila. Ang kamalayan nilang mag-asawa sa kahirapan ng buhay ang nag-udyok sa kanila upang ipaglaban ang kanilang mga paninindigan sa mapang-aping pag-uugali ni Gng. Smith. Ipinakita rin sa akda na may malaking impluwensiya ang estado ng pamumuhay ng isang tao kung paano siya umayon at lumaban sa mga pagkakataong kailangan niyang maipagtanggol ang kanyang sarili. Katulad ni Nina sa kwento na isang hamak na maybahay at asawa ng isang gurong may kakarampot na kita, ay nagawa niyang maipakita sa asawa at sa ibang tao na kaya niyang ipaglaban ang kanyang sarili at maging ang karapatan nila bilang isang tao. Hindi niya inisip ang kahihyan niya at ng kanyang asawa dahil mas nanaig sa kanya ang nagliliyab na damdamin. Ang takbo ng pamumuhay sa isang lipunan ang pinakamotibo ng isang tao upang siya ay manatili. Tulad ng mag-asawa sa akda, hindi mababakas sa kanila ang anumang pagsisisi sa mga naging desisyon na kinahinatnat ng kanilang buhay, sa halip ay mas tumibay ang kanilang pagsasamahan.

13. The Transfer

Humanismo

Ang bawat tao ay may kanya-kanyang sukatan ng pagpapahalaga sa buhay. Ang kaganapan ng pagkatao ng isang nilalang ay mapatutunayan sa mga taong tunay at may higit na pagpapahalaga rin sa kanila. Si G. Arabia na pangunahing

tauhan na nagbigay ng paggalang at pagpapahalaga kay Padre Ruivivar na itinuring niyang isang ama dahil sa mga naitulong nito sa kanya ay hindi maitatangging isang katangian ng tao na marunong magbalik ng magandang loob. Anumang kapintasan ng pag-uugali ang nailarawan sa Pari ay nabakas pa rin sa kanya sa dakong huli ang kababaan ng loob para sa mga taong higit na nakatataas sa kanya. Pinatunayan lamang na ang isang tao, gaano man katigas ang puso ay rasyunal pa ring mag-isip sa mga pagkakataong kinakailangan. Ang pagmamahal ni G. Arabia na hindi man niya lantarang inihayag sa Pari ay mababakas pa rin sa kanyang mga ikinikilos. Na ang isang tao ay nagiging mahina rin kapag nakikita niyang naapektuhan ang isang taong malapit sa kanya. Ipinakita man ang pagkakaiba-iba ng mga tauhan sa kwento at ang taliwas na paniniwala ng mga ito ay umiral pa rin sa kanila ang mapang-unawang pag-iisip at damdamin ng isang karaniwang tao.

14. The Small Key

Romantisismo

Pag-ibig sa asawa ang higit na nangibabaw na elemento sa akda. Ang pag-ibig ng pangunahing tauhan na si Soledad sa kanyang asawang si Pedro ang naging dahilan upang maipakita ang nagkukubling damdamin sa likod ng mga katotohanan. Nagawa man niyang sunugin ang mga damit ng dating asawa ni Pedro, iyon ay bunga lamang ng kanyang pagmamahal para sa kanya. Naroon man ang pag-aalinlangan at walang paliwanag na kasagutan sa ginawa niya ay mababakas pa rin ang tunay na pagtitimpi ng kanyang kalooban, at iyon ay dahil sa kanyang pagmamahal. Ipinakita naman sa katauhan ni Pedro ang pagmamahal para sa asawa nang hindi niya nakuhanang magalit sa ginawa nito. Pag-aalala at pagpapatawad ang nasilayan sa kanya. Sa kwento ay mababakas na tunay na pag-ibig ang naghari dahil natutong magparaya ang mga tauhan huwag lamang masaktan ang taong kanilang minamahal. Naroon din ang paniniwala na ang pag-ibig lamang ang siyang makapagpapahilom sa sugat ng nakaraan. Katulad sa kwento, ang pagmamahalan ng mag-asawa ang siya pa ring nanaig upang patuloy nilang maunawaan ang isa't isa anumang kahinaan, kapintasan at pagkakamaling maidulot ng hindi sinasadya.

15. Two Brothers

Humanismo

Wala nang titibay pa sa ugnayang mayroon sa dalawang taong nananalaytay lamang ang iisang dugo. Tulad ng magkapatid na pangunahing tauhan sa kwento ay naipakita ang samahang hindi na pangkaraniwang nangyayari sa isang lipunan. Sa anumang uri ng pakikipagsapalaran ay hindi maiwawaglit ang ugnayang mayroon sa isang tunay na pamilya. Ang magkapatid sa akda na sumasagisag sa isang relasyong hindi nababalian ng pagsunod at pang-unawa para sa mga higit na nakatatanda. Lalong tumitibay ang isang samahan kapag sinusubok ng tadhana, iyan ang naipakita sa bandang hulihan ng kwento na naglalarawan sa katangian ng isang kapatid na hindi umalis hanggang sa huli. Kapansin-pansin din ang pag-aalalang natural na nararamdaman ng isang kadugo bilang tanda ng walang kamatayang pag-aatubili. Ang kultura ng isang taong hindi lamang sumusukat sa ugnayang nagdudugtong sa kanila

kundi sa lipunang pareho nilang iniinugan. Wala nang relasyong maaari pang hangarin ang isang tao dahil maaari na itong patunayan ng mga pamilyang tunay na nandiyan para sa kanila.

3.2 Teoryang Istrukturalismo

Sa pagsasalin sa mga maikling kuwento ay nagamit nang maayos ang mga karaniwan at di-karaniwang ayos ng mga pangungusap kung ihahambing sa orihinal. Higit namang nagamit ang karaniwang ayos ng mga pangungusap sa mga salitaan sa mga isinaling maikling kwento na nagpapakita sa mga tiyak na sitwasyon at pagkakataon upang mas maging magaan ang daloy ng anumang usapan. Halimbawa ng mga dayalogo: The Other Woman “*Nasaan ang iyong ama?*”, “*Pupunta siya rito bukas.*”, “*Mahal niya ako.*” The Quarrel “*Nagsisipi ka ba?*”, “*Bumangon ka na riyan.*” The Small Key “*Patay na Siya.*”... “*Tulongan Niyo ako na makalimutan ang mukha ni Indo habang inilalagay ang maliit na susi sa bulsa.*” The Two Brothers “*Pinuntahan kita.*”, “*Tumahimik ka!*”

Sa pagsa-Filipino ng mga maikling kuwento ay hindi naapektuhan ang diwa ng mga pangungusap kahit na ang mga ito ay nagsimula sa simuno bago ang panaguri o kaya ay panaguri bago ang simuno. Halimbawa, sa isinaling kwento na Puso sa Tag-init, ang pangungusap na “*Pumasok siya sa kanyang silid*” ay hindi magkakaroon ng anumang pagbabago kung ito ay nasa di-karaniwang ayos na “*Siya ay pumasok sa kanyang silid.*” Karamihan din ng mga salitang nagamit ay payak, nagamit din nang maayos ang mga salitang inuulit at tambalan. Nakatulong din ang mga panlapi upang mas maging ganap at kaaya-aya ang kahulugan ng mga salita. Tulad ng salitang-ugat na *halaga* na tuwirang kahulugan ng salitang *consequence* na dinagdagan lamang na kabilaang panlapi na *kahan* na naging *kahalagahan* na kasingkahulugan ng salitang *bunga* na mas mainam gamitin bilang katumbas ng salitang *consequence*.

Ang kayarian ng mga parirala ay angkop na sumunod sa gamit ng mga pang-ugnay na “*na, ng at g*” tulad halimbawa sa ibinigay na katumbas sa *Servant Girl* na naging Kasambahay na Babae at maaari rin naman itong Babaeng Kasambahay. Mapapansin agad ang pagbabago sa gamit ng pang-ugnay ayon sa mga salitang sinundan ng mga ito, *na* para sa *katinig*, *ng* para sa *patinig* at *g* para sa salitang nagtatapos sa *n*. Sa pagpaparami ng pangngalan ay ginamitan lamang ng pantukoy na “*mga*” ang mga salita upang maipakita ang katumbas nito sa Filipino. Tulad sa pamagat na *A Night in the Hills* na naging Isang Gabi sa mga Buro, *The Flowers of May* na naging Mga Bulaklak ng Mayo at ang *The Dog Eaters* na tinumbasan ng *Mangangain* ang salitang *Eaters*. Ang pagtitipid sa mga salita ang mas nagamit sa mga salin na hindi naman nawala ang diwa ng mensahe tulad ng orihinal. Mapapansin ito sa mga naging katumbas sa Filipino ng mga maikling kwento. Halimbawa, ang *The Beetle* na tinumbasan na lamang sa Filipino na “*Salagubang*”, at *The Transfer* o “*Paglipat*”. Nasunod din ang aspekto ng pandiwa na angkop sa isinasaad na kilos kung ito ay natapos na, ginagawa o gagawin pa lamang ang kilos. Halimbawa, ang *It Rained Saturday Afternoon* na tinumbasan ng Umulan Noong Sabado ng Hapon, ang salitang *rained* na nasa apektong pangnagdaan para sa *umulan*. Ang mga pang-uri o salitang naglalarawan ay

maingat ding nagamit ayon sa hinihinging katumbas ng mga ito mula sa orihinal na akda. Halimbawa ng sipi mula sa kwentong *The Transfer*: “*They were pews for giants. But Father Ruivivar like them that way. “They are durable,” he said.*” na ang salitang *durable* ay tinumbasan ng “*matitibay*” na angkop lamang para sa bagay na inilalarawan.

Hindi naman nagkaroon ng pagbabago ang baybay ng mga akronim at mga salitang teknikal at estabilisado tulad ng *catether*, *suppository* at *bathrobe* na nagamit sa maikling kwentong Bahay na Puno ng mga Anak ng Babae. Ang mga panghalip panao at pamatlig ay karaniwan ding nagamit ayon sa pinakamalapit na katumbas nito sa Filipino. Ang *I* na tinumbasan ng *Ako*, *You* sa *Ikaw*, *We* sa *Tayo*, *Kayo* o *Sila*. Ang *This* sa *Iyan*, *These* sa *Ang mga ito* o *Ang mga iyan*. Nagkaroon lamang ng iisang panumbas para sa panghalip panaong *He* at *She* na *Siya* sa Filipino.

Implikasyon ng Ginawang Pag-aaral sa Pagkatuto ng mga Mag-aaral ng Wika at Panitikan

Ang kalipunan ng salin ng mga maikling kuwentong ito ay magsisilbing pantulong na karagdagang babasahin para sa mga mag-aaral lalo na sa mga kumukuha ng kursong pampanitikan sa antas tersyarya. Higit nang magiging madali sa kanila ang gagawing pagsusuri ng mga maikling kuwento dahil mapagbabatayan nila ang mga babasahing ito sa mga gawaing pampanitikang nauugnay sa pagsasalin at pagsusuri ng mga maikling kwento. Makahihikayat din ang paunang pag-aaral na ito sa mas malawak na gawaing pananaliksik sa pag-aaral ng panitikan.

Sa pag-aaral at pagtuturo ng panitikan, higit na makatutulong ang pag-aaral na ito upang lubusang malaman at maunawaan ng mga mag-aaral ang nilalaman maging ang mga kaisipang nakapaloob sa mga maikling kwentong isinalin. Sa mga guro, mahihikayat silang bigyan din ng pansin sa kanilang pagtuturo ang katatasan ng mga mag-aaral sa mga pangunahing wikang ginagamit nila sa kasanayang pagbasa at pagsulat. Magdudulot ito upang lalo mapabuti sa mga mag-aaral na malinang sa kanila ang kahusayan sa pagkuha ng diwa, konsepto at mahahalagang datos sa anumang anyong babasahin. Sa pag-aaral ng wika, makatutulong ang mga babasahing ito sa mga mag-aaral upang lubusang lumawig ang kanilang mga kaalaman at kahusayan sa balarila, semantika at sintaks na naipakita sa ginawang pagsasalin. Ito rin ay lilikha ng kawilihan sa kanila upang gawing makabuluhan ang ginagawang pagbabasa.

Mag-uudyok din ang pag-aaral na ito sa mga guro sa Filipino at Ingles upang maging malikhain sa pagtuturo, mula sa mga ginawang pagsasalin ay maaari silang gumawa ng mga gawaing pangklaseng susukat sa kakayahan ng mga mag-aaral sa kahusayan sa wika at kritikal na pang-unawa mula sa mga teksto. Maaari niya ring ilakip ang mga uri ng pagsasanay na nauugnay sa pagsasalin at pagsusuri nang sa gayon ay mahimok ang mga mag-aaral na kumatha rin ng mga akdang maghahantad sa kanila ng bagong karanasan at kasanayan. Mabibigyan din ng pagpapahalaga ang mga manunulat na Pilipino sa Ingles o kaya ay magkabilaan dahil lubusan nang mapag-aaralan ng mga mag-aaral ang mga akdang nagpapakilala sa kanila. Gayundin ay

mapahalagahan ang wika, kultura at kasaysayang tinatalakay sa iba't ibang akdang pampanitikan.

LAGOM, KONGKLUSYON AT REKOMENDASYON

Lagom ng Resulta ng Pag-aaral

1. Batay sa kinalabasan ng pagtataya, ipinahayag ng mga tagahatol na *Napakahusay* ng ginawang pagsasalin sa pangkabuuang katampatang tuos na 4.52.
2. *Napakaangkop* ng pagsasalin na mga maikling kwento na may pangkabuuang katampatang tuos na 4.62.
3. *Napakahusay/Napakaangkop* ng isinagawang pagsasalin sa mga maikling kuwento sa kabuuang pinagsamang tuos na 4.58.
4. Naipakita na *Napakahusay* at *Napakaangkop* ng pagsasalin sa mga maikling kuwentong: *A House Full of Daughters/Bahay* na Puno ng mga Anak na Babae; *A Night in the Hills/Isang Gabi* sa mga Buro; *It Rained Saturday Afternoon/Umulan Noong Sabado* ng Hapon; *People of Consequence/Kahalagahan* ng Pagkatao; *Servant Girl/Kasambahay* na Babae; *The Beetle/Salagubang*; *The Dog Eaters/Mangangain* ng Aso; *The Flowers of May/Mga Bulaklak* ng Mayo; *The Other Woman/Kalaguyo*; *The Small Key/Ang Munting Susi*; *The Transfer/Paglipat*; at *Two Brothers/Ang Magkapatid*.
5. *Mas Mahusay* at *Mas Angkop* din naman ang pagsasalin sa mga maikling kuwentong: *Heart of Summer/Puso* sa Tag-init; *The Black Monkey/Ang Itim* na Unggoy at *The Quarrel/Alitan*.
6. Sa pagsusuring ginawa, ay nangibabaw ang pagiging Humanismo ng mga akda sapagkat naipakita sa mga akda na ang kalakasan at kahinaan ng tao bilang sentro ng daigdig.
7. Namayani rin ang Romantisismo sa mga maikling kuwento dahil binigyang-pansin ang pag-ibig at iba pang kulay ng damdamin sa mga kuwento na kung saan mas umiral sa mga tauhan ang kanilang nararamdaman upang maging malaya sa mga likhang imahinasyon at nagkukubling katotohanan.
8. Naipakita rin ang pagiging Feminismo dahil nabigyan ng mahalagang bahagi ang mga tauhan babae sa kuwento na kung saan naipakita ang kanilang mga kakayahan at paninindigan sa pagpapasya sa kanilang sariling buhay, mga tagumpay at suliraning kinakaharap ng kanilang mga pamilya at maging ang pakikilahok sa lipunang kanilang kinabibilangan.
9. Naipamalas din sa mga pangyayari sa akda ang pagiging Siko-Analitiko, na ang isang tao ay nagkakaroon ng sariling pag-iisip at pagpapasya bunga ng kahirapan ng buhay, gawi at kaasalan ng mga taong nakapaligid sa kanya.
10. Sa pamamagitan ng Teoryang Istrukturalismo ay naipakita ang kaangkupan ng wikang ginamit sa pagsasalin ng mga maikling kuwento dahil ang mga ito ay sumunod sa tamang kayarian at kaayusan ng mga salita, parirala at pangungusap. Nagamit din nang

maayos ang mga aspekto ng pandiwa at mga salitang naglalarawan upang manatili ang diwa at mensahe ng mga katha mula sa orihinal.

Konklusyon

Pinatunayan ng pag-aaral na ito na ang ginawang mga saling maikling kuwento sa Filipino ay:

1. Nagpapahalaga sa tuntuning panretorika dahil ang mga ginamit na salita, parirala at pangungusap ay malinaw, nakahihikayat, may ugnayan at kaisahan.
2. Nagtataglay ng kawastuhang panggramatika sapagkat nagamit nang wasto ang mga bahagi ng pananalita, may maayos na baybay sa Filipino ang mga salita at balanseng gamit ng karaniwan at di-karaniwang pangungusap.
3. Naisalin nang tama ang mga matatalinhagang pananalita dahil sa nagamit ito ng maayos sa salin na nagtataglay ng kapayakan upang madaling maunawaan ng mga mambabasa.
4. May kalinawan ang mga salitang ginamit sa pagsasalin sapagkat naipakita ang diwa at mensahe ng mga isanaling maikling kwento kung ihahambing sa orihinal.
5. Nagtataglay ng katangiang pampanitikan sapagkat ang nilalamang diwa ng salin ay tulad ng nilalamang diwa ng orihinal at naipakita ang aral at mensaheng nakapaloob sa mga akda.
6. Nagtataglay ng kaangkupan ang salin sapagkat angkop ang tema, kaisipan, banghay at damdamin ng mga maikling kuwento kung ihahambing sa orihinal.
7. Nangibabaw sa anim na maikling kwento ang Teoryang Humanismo dahil naipakita ang kahinaan at kalakasan ng mga tauhan kung paano tumugon sa mga kakulangan at pangangailangang hinahangad nila sa buhay. Pinatunayan din sa mga akda na ang isang tao ang sentro at sukatan ng anumang bagay sa daigdig.
8. Namayani rin sa apat na maikling kuwento ang Teoryang Romantisismo sapagkat naipamalas sa mga akda ang iba't ibang kulay ng damdamin: Pag-ibig para sa minamahal, para sa pamilya, para sa kapwa at para sa Diyos.
9. Nakitaan din ang tatlong maikling kwento ng Teoryang Feminismo sapagkat higit na umiral sa mga akda ang mga babaeng tauhan na nagpakita ng iba't ibang imahen ng kalakasan sa kabila ng mga pag-aalinlangan, pagkabahala, sigalot at mga paghihirap na kanilang kinaharap.
10. Naipamalas din ang Teoryang Siko-Analitiko sa dalawang maikling kuwento dahil naipakita sa mga akda na ang pagkakaroon ng kamalayan ng isang tao ang sumusukat sa kanya kung paano tumugon sa lipunang kanyang ginagalawan.
11. Nagamit din ang angkop na wika sa ginawang pagsasalin dahil nasunod nito ang kayarian at kaayusan ng mga salita, parirala at pangungusap gayundin ang iba pang bahagi ng pananalita na naaayon sa Teoryang Istrukturalismo.

Rekomendasyon

Ang mga sumusunod ay mga mungkahing nabuo pagkatapos ng pagsusuri, pagpapakahulugan sa mga datos upang makatulong sa mga guro ng Filipino na gumamit ng mabibisang pamamaraan o estratehiya sa kanilang pagtuturo.

1. Sa mga paaralan at pamantasan, kilalanin at pag-aralan ang mga lokal na manunulat at ang kanilang mga kontribusyon sa rehiyunal na panitikan upang maisama sa pambansang panitikan.
2. Sa mga pinuno at opisyal ng mga pamantasan, hikayatin at tulungan ang mga nasasakupang guro sa paglikha ng mga kagamitang pampagkatuto. Maglaan ng pondo para sa paggawa at pagpapalimbag ng mga lunsarang teksto at iba pang babasahing makatutulong sa pang-akademikong gawain ng mga mag-aaral.
3. Hikayatin ang mga gurong nagtuturo hindi lamang ng Filipino na gumawa ng mga kapakipakinabang na babasahin tulad ng mga modyul at iba pang kagamitang makapagpapagaan sa pagtuturo at pagkatutuo ng mga mag-aaral.
4. Himukin ang mga guro sa Filipino na gumawa pa ng mga pag-aaral tungkol sa pagsasalin at pananaliksik gamit ang iba't ibang dulong pampanitikan upang sa ganoon ay mabibigyang pagkakataong masuri at mapahalagahan ang isang akda.
5. Ilakip sa silabus ng mga kursong pampanitikan ang tungkol sa pananaliksik, pagsasalin at pagsusuri ng iba't ibang akdang pampanitikan na nasusulat sa bernakular, wikang Ingles at iba pang wika na pawang mga Pilipino ang kumatha.
6. Isama sa mga gawaing pangklase ang tungkol sa pagsasalin at pagsusuri ng mga akdang pampanitikan upang magkaroon ng kaalaman at kawilihan ang mga mag-aaral sa pag-aaral ng panitikan.
7. Sa mga iba pang mananaliksik, mangalap at magsalin pa ng ibang mga akdang pampanitikan ng rehiyon na nasusulat sa bernakular nang sa ganoon ay maibahagi at maipaunawa sa mga mag-aaral ang mga kultura't kakayahan ng mga Pilipino mula sa iba't ibang rehiyon ng bansa.
8. Magkaroon ng kolaboratibong pag-aaral at pananaliksik sa wika at panitikan sa mga asignaturang Filipino upang lubusang malinang ang kakayahan ng guro at mag-aaral sa pagtalakay ng anumang anyo ng babasahin.
9. Magkaroon ng mga komperensya, seminar-worksyap at iba pang gawain patungkol sa istandardisasyon ng pagsasalin na makapagdudulot ng kaalaman sa mga guro at mag-aaral sa ikauunlad ng mga akademikong gawain ng mga paaralan at pamantasan.
10. Ipagpatuloy ang pagsasalin at pagsusuri ng mga makabagong maikling kwento sa Ingles upang higit itong maunawaan ng mga mag-aaral at maging ng mga may hilig sa pagbabasa at sa gayon ay mapahalagahan din nila ang manunulat na Pilipino sa Ingles.

TALASANGGUNIAN

A. Aklat

1. Almario, V. S. et al. (1996). *Patnubay sa Pagsasalin. Pambansang Komisyon sa Kultura at mga Sining, Maynila-Filipinas.*
2. Arroqante, J. A. (1991). *Mapanuring Pag-aaral ng Panitikang Pilipino.* Manila National Bookstore.
3. Cruz, I. R. at Reyes, S. (1984). *Ang Ating Panitikan.* Philippines: JMC Press, Inc.
4. *Diksyunaryo ng Wikang Filipino.* (1989). Linangan ng mga Wika sa Pilipinas, Instructional Materials Comp., Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Sports at National Book Store, Inc.
5. Inalvez, D. T. et al. (2006). *Retorika sa Filipino: Pandalubhasaan.* Bulacan: Aries Printing Press.
6. San Andres, Teody C. et al. (2010) *Ang Panitikan ng Pilipinas sa Bawat Rehiyon.* Bulacan: TCS-Publishing House.
7. Santiago, A. O. (1976). *Sining ng Pagsasaling-Wika.* Manila: Rex Book Store.
8. Villafuerte, P. V. (2000). *Panunuring Pampanitikan (Teorya at Pagsasalin).* Valenzuela City: Mega Jesta Prints.
9. Yu, Rosario T. *Panitikan at Kritisismo.* Manila: National Book Store.

B. Di-Nalathalang Tesis

1. Cabiling, M. A. (2000). *Mga Kontemporaryong Maikling Kwentong Hiligaynon: Pagsasalin at Pagsusuri.* Di Nalathalang Tesis-Masteral. University of San Agustin.
2. Cabra, L. V. (2000) *Isina-Filipinong mga Piling Kuwentong Hiligaynon: Kabuluhan Bilang Kagamitang Pampaaralan.* Di-Nalathalang Tesis Masteral. West Visayas State University.
3. Espares, (2004). *Mga Maikling Kwento ni Magdalena Jalandoni: Pagsusuri at Pagsasalin.* Di-Nalathalang Tesis.